

*Погорецький М. М.,*  
провідний науковий співробітник  
наукової лабораторії науково-  
організаційного центру  
Національної академії Служби  
безпеки України, кандидат  
юридичних наук, старший  
дослідник

### **ЗЛОЧИННІ МЕРЕЖІ ГРАЛЬНОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ: ФІНАНСУВАННЯ АГРЕСІЇ, ВЕРБУВАННЯ ТА ЗАГРОЗА ДЕРЖАВНОСТІ**

Гральний бізнес є високоризиковою сферою, часто пов'язаною з корупцією, легалізацією доходів, отриманих злочинним шляхом, фінансуванням тероризму та діяльністю організованих злочинних угруповань [1]. В Україні він був заборонений у 2009–2020 роках, але продовжував існувати нелегально. У міжнародній практиці гральний бізнес також асоціюється з відмиванням коштів і фінансуванням злочинної діяльності.

Після його дозволу у 2020 році було створено окремий орган державного регулювання цієї сфери частина грального бізнесу стала легальною. Проте навіть отримавши ліцензії, легальний гральний бізнес не почав працювати повністю прозоро і законно, просто відбулась зміна в структурі злочинності, пов'язаної з гральним бізнесом, а з початком повномасштабного вторгнення гральний бізнес почав використовувати ворог на шкоду державній безпеці України.

З початком повномасштабного вторгнення ворога на територію України організовані злочинні угруповання, які працювали у сфері грального бізнесу, продовжили активну підтримку ворога, забезпечують постійне фінансування держави-агресора, вербування агентури серед гравців в азартні ігри, які мали фінансові проблеми через надмірне захоплення азартним іграми або страждали на ігрову залежність [1].

У 2023 році було зареєстровано 164 кримінальні правопорушення, 25 осіб отримали підозру, до суду передано лише 17 справ, 83 – закрито, по 146 – рішення не прийнято. З 208 справ у судах розглянуто лише 31, засуджено 24 особи,

більшість справ залишилися нерозглянутими. Ця статистика свідчить про високий рівень організованості злочинних угруповань і складність доведення їхньої діяльності [2].

Тому дуже важливе значення має правильна організація документування цієї злочинної діяльності та її припинення, адже від цього залежить безпека нашої країни та спроможність протистояти ворогу. Документування в матеріалах ОРД та використання цих матеріалів в подальшому кримінальному провадженні набуває вкрай важливого значення. Щодо цього М. А. Погорецький слушно вказує, що матеріали ОРД, з одного боку, є формою, в якій зафіксована оперативно-розшукова інформація, а з іншого – така інформація є змістом матеріалів ОРД [3].

Відомо, що з 2018 до 2022 року на території України діяла масштабна злочинна організація, створена громадянами держави-агресора. Її діяльність охоплювала гральний бізнес, банківський сектор, платіжні сервіси та окремих посадовців. Основними напрямками її функціонування були фінансування тероризму, легалізація коштів, отриманих злочинним шляхом, а також збір персональних даних гравців, що створює пряму загрозу національній безпеці України [4].

Організація мала чітку структуру з розподілом ролей, централізованим управлінням через месенджер Telegram, високим рівнем конспірації та спеціалізацією учасників. Злочинці забезпечували роботу вебресурсів для азартних ігор, обслуговували платіжні канали, організовували маркетинг, верифікацію гравців, переведення коштів у готівку та створення юросіб для отримання ліцензій [4].

Поповнення акаунтів у нелегальних казино здійснювалося через віртуальні активи, «р2р»-перекази на платіжні засоби, емітовані українськими банками, а також через сервіси інтернет-платежів «Settlepay» та «Binance Pay» [5]. Ці схеми дозволяли обслуговувати гравців як з підконтрольної, так і з тимчасово окупованої території України.

Деяким учасникам цієї злочинної організації повідомлено про підозру за ст. 255 КК України (створення, керівництво злочинною організацією, участь у ній) [4]. Викриті факти свідчать про системну криміналізацію грального бізнесу в Україні та його тісний зв'язок із загрозами державній безпеці.

Організатори азартних ігор насамперед з російськими зв'язками були активними учасниками організованої злочинності, які надавали інформацію про гравців і допомагали вербувати їх до вчинення тяжких злочинів проти державної та громадської безпеки. Нагадаємо, що ще в 2023 році ряд організаторів азартних ігор потрапили під санкції за зв'язки з державою-агресором, і ліцензії було анульовано. Зокрема це: ТОВ «Твоя беттінгова компанія» (бренд 1XBET); ТОВ «Поінтлото» (бренд Pointloto1); ТОВ «Плей Фан Інвестмент» (бренд Фан Спорт); ТОВ «Покерматч.ЮА» (бренд PokerMatch); ТОВ «Паріматч» (бренд Parimatch).

Наразі ще щодо ряду організаторів азартних ігор встановлені їх зв'язки з державою-агресором. Крім того, в Україні працюють і нелегальні вебсайти, які пов'язані з компаніями, що потрапили раніше під санкції. Вони продовжують фінансово підтримувати державу-агресора, а також збирають дані про українських гравців з метою їх вербування для вчинення злочинів проти України, зокрема, державної зради, терористичних актів тощо.

Так, в межах розслідування діяльності комерційної структури підтверджено зв'язки одного онлайн-казино із представниками РФ та російським капіталом, а також з підсанкційними в Україні суб'єктами. Внаслідок незаконного функціонування на території України цього онлайн-казино здійснювався збір інформації про клієнтів. Таким чином у розпорядженні держави-агресора були персональні дані та відомості про місцезнаходження клієнтів, у тому числі військовослужбовців ЗСУ та інших військових формувань.

Комплексні судові експертизи підтвердили участь низки юридичних осіб у схемі збору персональних даних користувачів онлайн-казино з подальшою передачею цих даних до держави-агресора. Зокрема, за результатами комп'ютерно-технічної експертизи та експертизи у сфері інтелектуальної власності встановлено, що вебсайт, розміщений на території рф, створено з використанням того ж програмного забезпечення, що і сайт ТОВ «Укр Гейм Технологі».

За результатами експертизи електронних комунікацій встановлено, що сайт pin-ur.ua, яким також оперувала ТОВ «Укр

Гейм Технолоджі», під час реєстрації користувачів збирав персональні дані, включаючи місцезнаходження. Військова експертиза виявила, що використання онлайн-казино «PIN-UP» військовослужбовцями ЗСУ, співробітниками правоохоронних органів та військовозобов'язаними призводило до розкриття місць дислокації сил оборони України [6].

Отримуючи чутливу інформацію з особистих кабінетів гравців, організатори азартних ігор, пов'язані з рф, ідентифікують ознаки лудоманії – втрату контролю над часом і грошима [7] – та використовують її для вербування гравців до вчинення злочинів, які дестабілізують ситуацію в Україні. Ігрова залежність визнається психічним розладом, що робить людину вразливою до зовнішніх впливів.

У 2024 році фіксується масове вербування осіб із залежностями, зокрема через Telegram-групи, для підпалів авто військових та об'єктів ТЦК. Більшість виконавців – молодь або особи, залежні від азартних ігор, алкоголю чи наркотиків [8]. Такі дії кваліфікуються за ст. 114-1 КК України (перешкоджання діяльності ЗСУ) або за ст. 258 КК України як терористичний акт, як, наприклад, підпал Шевченківського ТЦК у Запоріжжі 11.05.2024 [9].

Все це є можливим тому, що недостатньо уваги приділяється сьогодні питанням захисту гравців в азартні ігри від ризиків ігрової залежності, а також недостатністю механізмів контролю за діяльністю легальних організаторів, складністю боротьби з нелегальним гральним бізнесом і масштабами організованої злочинності, яка пронизала галузь грального бізнесу.

В Україні гральний бізнес значною мірою контролюється організованою злочинністю, пов'язаною з рф. Через нього виводяться кошти та збираються дані, зокрема про військовослужбовців, що створює загрозу національній безпеці. Російські спецслужби активно вербують гравців із залежністю для вчинення злочинів і терактів. У кримінальних провадженнях простежується системний зв'язок українського грального бізнесу з державою-агресором. Це вимагає не лише досудового розслідування, а й активної розвідувальної та контррозвідувальної діяльності СБУ.

### Список використаних джерел

1. Топорецька З. М. Гральний бізнес як один з основних видів діяльності організованих злочинних угруповань. *Вісник кримінального судочинства*. 2017. № 1. С. 134–141.
2. Погорецький М. А., Топорецька З. М. Проблеми правового регулювання грального бізнесу та лотерей в Україні і їх вплив на доказування незаконної діяльності з організації та проведення азартних ігор, лотерей (ст. 203-2 КК України). *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2024. № 3. С. 625–631.
3. Погорецький М. А. Функціональне призначення оперативно-розшукової діяльності у кримінальному процесі : монографія. Харків : Арсіс ЛТД, 2007. 576 с.
4. Ухвала слідчого судді Голосіївського районного суду м. Києва від 24 квітня 2023 року у справі № 752/13094/22, кримінальне провадження № 12022100000000468. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/111490587>
5. Ухвала слідчого судді Личаківського районного суду м. Львова від 14 лютого 2024 року у справі № 463/36/24, кримінальне провадження. URL: № 4202300000001384 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/117014154>
6. Ухвала слідчого судді Печерського районного суду м. Києва від 10 січня 2025 року у справі № 1-кк-272/25, кримінальне провадження. URL: № 6202400000000286 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/124727899>.
7. Топорецька З., Слободніченко М., Аймедов К., Синіцька Т., Шум С., Олійник О. Звіт за результатами першого в Україні національного дослідження у сфері ігрової залежності. Київ, 2023. 149 с. <https://cmhmda.org.ua/wp-content/uploads/2023/06/zvit-nacjonalne-doslidzhennya-u-sferi-igrovoyi.pdf>
8. Третій місяць в Україні регулярно палять машини військових. Для цього росіяни знаходять підлітків, боржників і залежних, яким обіцяють по \$1000. Як влаштована схема «легких грошей» <https://babel.ua/texts/109717-vzhe-tretiy-misyac-v-ukrajini-regulyarno-pidpalyuyut-mashini-viyskovih-dlya-cogo-rosiyani-znahodyat-pidlitkiv-borzhnikiv-i-zalezhnih-yakim-obicyayut-po-1-000-yak-vlashtovana-cya-shema>
9. У Запоріжжі намагалися підпалити будівлю ТЦК <https://suspilne.media/zaporizhzhia/745017-u-zaporizzi-namagalisa-pidpaliti-budivlu-tck>